



Του **ΘΑΝΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**  
Ανταπόκριση, Βρυξέλλες

«**Η** μείωση του ποσοστού του χρέους προς το ΑΕΠ μέσω της επίτευξης των πρωτογενών πλεονασμάτων της περιόδου έως και το 2022 είναι το κλειδί για τη μόνιμη επιστροφή της Ελλάδας στον αυτόνομο δανεισμό και την αποφυγή πισωγυρίσματος». Αυτό είναι το βασικό μήνυμα αξιωματούχων των Βρυξελλών σε ό,τι αφορά την περίοδο μετά τη Δευτέρα και την έξοδο της χώρας από το τρίτο πρόγραμμα διάσωσης.

Σύμφωνα με τους ανθρώπους που μέχρι πρότινος παρακολουθούσαν το ελληνικό πρόγραμμα, οι αγορές θα κρίνουν την Ελλάδα με αυστηρά κριτήρια λόγω του κακού παρελθόντος και οι τράπεζες θα δυσκολευτούν χωρίς το waiver (την εξαίρεση αποδοχής ελληνικών ομολόγων από την ΕΚΤ), όμως το πραγματικό στοίχημα της οικονομίας παραμένει η αύξηση των ξένων επενδύσεων και των εξαγωγών.

Αύριο, Δευτέρα, μια σειρά από κοινοτικούς παράγοντες αναμένεται να τοποθετηθεί για το θέμα, μεταξύ των οποίων ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν **Βάλντις Ντομπρόβσκις**, ο πρόεδρος του Eurogroup **Μάριο Σεντένο** και ο αρμόδιος επίτροπος **Πιερ Μοσκοβισί**. Το βασικό μήνυμα παραμένει πως η χώρα και οι Αρχές είναι άξιες συγχαρητηρίων για την ολοκλήρωση του τρίτου προγράμματος διάσωσης (είναι το πρώτο που ολοκληρώνεται και όχι απλώς τερματίζεται), αλλά αυτό δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση πως ο δρόμος από

## Το μήνυμα των Βρυξελλών για την έξοδο από τα μνημόνια

Για θετική εξέλιξη κάνουν λόγο αξιωματούχοι της Κομισιόν, αλλά αυτό δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση πως ο δρόμος από εδώ και στο εξής θα είναι στρωμένος με ροδοπέταλα

εδώ και στο εξής θα είναι στρωμένος με ροδοπέταλα. Αντιθέτως, η κυβέρνηση έχει να περάσει ένα διπλό τεστ το φθινόπωρο, με την πρώτη «μεταμνημονιακή αξιολόγηση» και αμέσως μετά με το ευρωπαϊκό εξάμηνο και τον έλεγχο του προσχεδίου του Προϋπολογισμού.

Η αξιολόγηση είναι μια διαδικασία λίγο-πολύ γνωστή. Θα κατέβει η τρόικα και θα προσπαθήσει να καταλήξει σε μια έκθεση. Θα απευθύνει συστάσεις, αν χρειάζεται, και οι αγορές θα τιμολογήσουν τα ελληνικά ομόλογα ανάλογα με τη φρασολογία της έκθεσης. Η αξιολόγηση αυτή θα γίνεται τέσσερις φορές τον χρόνο

και τον Δεκέμβριο στο Eurogroup θα οδηγήσει στην εκταμίευση ή όχι 1 δισ. ευρώ από τα κέρδη των ANFAS και των SMPs.

Από την άλλη, ο έλεγχος του προσχεδίου του Προϋπολογισμού είναι μια διαδικασία που μπορεί να συνοδευθεί από μία ακόμα διαδικασία, αυτή των συστάσεων επί υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών. Αυτές τις συστάσεις δεν έχει καταφέρει να τις αποφύγει ούτε η Κύπρος μέχρι σήμερα, ξεκινώντας από πολύ καλύτερα δεδομένα.

### Οι έπαινοι δεν είναι για πάντα

Σύμφωνα με πληροφορίες της Realnews, τον Οκτώβριο ή τον Νοέμβριο θα διαβάσουμε ξανά μια αναλυτική έκθεση με τα κακώς κείμενα της ελληνικής οικονομίας και της δημόσιας διοίκησης (αργή απονομή δικαιοσύνης, πρόοδος στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αύξηση των μισθολογικών δαπανών στο Δημόσιο κ.τ.λ.) χωρίς το πρίσμα και την πολιτική χροιά των μνημονιακών εκθέσεων. Η εμπειρία των αντίστοιχων κειμένων για την Κύπρο ήταν αρκούτσως σοκαριστική και είναι υπαρκτός ο κίνδυνος το ίδιο να συμβεί και με την Ελλάδα. Εν ολίγοις, είναι πολύ πιθανό, μόλις τρεις μήνες μετά την έξοδο από το πρόγραμμα διάσωσης, να ακουστεί και πάλι επίσημα ότι η Ελλάδα θα υπαχθεί στην ομάδα των χωρών με υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες.

Σε αυτό το πλαίσιο, μια σειρά από κινήσεις -όπως είναι η επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων (πέραν του πλαισίου που έχει συμφωνηθεί), η αύξηση του κατώτατου μισθού και άλλες «δημοφιλείς» παρεμβάσεις θα κριθεί με πάρα πολύ μεγάλη αυστηρότητα. Είναι δε απόλυτα ξεκάθαρο ότι μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων δεν θα πάρει ούτε αυτή ούτε η όποια επόμενη κυβέρνηση.

### Το στοίχημα των συντάξεων

Σε κάθε περίπτωση, ευτυχώς, η αναδιάρθρωση και το δημοσιονομικό μαξιλάρι έχουν απομακρύνει τα πραγματικά προβλήματα χρηματοδότησης της χώρας τουλάχιστον για τους επόμενους 22 μήνες. Στις Βρυξέλλες, όμως, είναι γνωστό ότι η χώρα οδεύει σε εκλογές και είναι επίσης γνωστό ότι κάποια ζητήματα λύνονται καλύτερα με συνεννόηση, παρά χωρίς αυτήν.

Επίσης, είναι γνωστό ότι η υπόθεση των συντάξεων αφορά μεγάλη μερίδα πολιτών και ότι μπορεί να κρίνει τις επόμενες εκλογές, όποτε και αν αυτές γίνουν.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο αντιπρόεδρος Β. Ντομπρόβσκις προειδοποιεί ότι να μην υπάρχουν περιθώρια άσκησης κοινωνικής πολιτικής, φορολογικών ελαφρύνσεων κ.τ.λ., αλλά «όταν διαπιστωθεί η υπέρβαση των στόχων και όχι πριν». Έχει, όμως, τη σημασία του το γεγονός ότι ακόμα και ο αντιπρόεδρος, που έχει τη φήμη του άμεμπτου και ουδείς μπορεί να του προσάψει «φιλοκυβερνητική στάση», αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο «να συζητηθεί» και πάλι αυτό το μέτρο (που θυμίζουμε μπήκε όχι για να επιτευχθούν οι στόχοι, αλλά για να ικανοποιηθεί το ΔΝΤ).

Συγκεκριμένα, στο αυριανό του μήνυμα ο αντιπρόεδρος αναμένεται να πει τα εξής για το θέμα: «Αν υπάρχει επιπλέον δημοσιονομικός χώρος», ο οποίος θα παρουσιαστεί πάνω από τους συμφωνημένους στόχους. «τότε φυσικά υπάρχει η δυνατότητα η κυβέρνηση να τον χρησιμοποιήσει για να τονώσει την οικονομία, να μειώσει φόρους ή να τον κινητοποιήσει για κοινωνικές ανάγκες. Πρέπει να δούμε αν αυτός ο δημοσιονομικός χώρος πραγματικά υπάρχει και μόνο τότε να τον μοιράσουμε - και όχι το αντίθετο». Βέβαια, στο πλαίσιο της μεταμνημονιακής εποπτείας, υπάρχει πρόβλεψη για δομημένες συζητήσεις σε σχέση με το πώς αυτός ο δημοσιονομικός χώρος θα χρησιμοποιηθεί.



k.rompotis@realnews.gr

η άποψη  
του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**  
**ΡΟΜΠΟΤΗ**

### Τώρα δεν υπάρχει άλλοθι!

**ΤΟ ΤΕΛΟΣ** των μνημονίων σηματοδοτεί και το τέλος των δικαιολογιών για το εγχώριο πολιτικό σύστημα. Εδώ και 8 χρόνια οι εκάστοτε κυβερνώντες ψήφισαν σκληρά και επώδυνα για την κοινωνία μέτρα με το άλλοθι ότι αυτά υπαγορεύονταν από την τρόικα και οι εκάστοτε αντιπολιτευόμενοι υποστήριζαν ότι αν αναλάμβαναν την εξουσία θα ακολουθούσαν διαφορετικό μείγμα πολιτικής, χωρίς, όμως, να παρουσιάζουν το σχέδιο που θα μπορούσε να πείσει τους δανειστές. Αμφότεροι απέδιδαν τα κακώς κείμενα της ελληνικής οικονομίας στη λανθασμένη συνταγή του Βερολίνου και του ΔΝΤ, αποτινάσσοντας με τον τρόπο αυτό από πάνω τους τις ευθύνες τους για την περιπέτεια στην οποία έβαλαν τον ελληνικό λαό. Δεν έδωσαν τις μάχες που έπρεπε για να βγούμε από το τούνελ της κρίσης όσο το δυνατόν πιο

γρήγορα και ανώδυνα. Τώρα, όμως, τα δεδομένα αλλάζουν. Τα μνημόνια φεύγουν και η πολιτική επιστρέφει. Η πολιτική ηγεσία της χώρας καλείται πλέον να βρει λύσεις αφενός για να πουλήσει τις πληγές που άνοιξαν τα μνημόνια και αφετέρου για να θωρακίσει την οικονομία ώστε να τεθεί σε τροχιά ανάπτυξης και μην μπει σε νέα περιδίνηση τα επόμενα χρόνια. Απαιτείται όραμα και σχέδιο ώστε να αλλάξει το παραγωγικό πρότυπο της χώρας, να εκσυγχρονιστεί το κράτος, να γίνουν νέες επενδύσεις, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας, να επιστρέψουν στην Ελλάδα οι νέοι που μετανάστευσαν αναζητώντας ένα καλύτερο αύριο. Τα τελευταία 8 χρόνια η ελληνική οικονομία βρισκόταν στον αυτόματο πιλότο. Τώρα, όμως, το πηδάλιο επιστρέφει στα χέρια των χειριστών.